

Spolek přátel ETF Association of Friends of the PTF

Černá 9, P.O. Box 529, CZ – 11555 Praha 1
Tel.: (420-2) 21988-211 FAX: (420-2) 21988-215
e-mail: spolek@etf.cuni.cz

Poznámky ke knize Ježíšův příběh – výzva pro nás
(pro setkání členů Sdružení absolventů ETF UK, listopad 2006)

Úvod:

1.

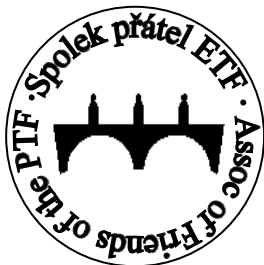
Ve své knize vedu vlastně na mnoha stránkách rozhovor o jediném tématu: jde o myšlenku, která je hluboce zakořeněná v ekuméně, je společným poutem mezi námi i katolíky: představa, že to rozhodující pro naši víru je pašijní příběh Ježíšův, jeho odsouzení a ukřižování, jeho oběť na kříži. A představa, že touto obětí došlo k smíření mezi Bohem a lidským pokolením, protože touto obětí byl odstraněn odvěký hřích, který nás, potomky Adamovy a Evy, vzdálil Bohu. Kříž podle těchto představ, tvoří střed Evangelia. Je jádrem naší víry.

Pašijní příběh právem patří k tomu podstatnému v nz (novozákonní) zvěsti. Ježíš zůstává věrný Boží věci až do konce, nevzepře se hořkému údělu a umírá z lidské ruky jako zlořečený. V pohledu Římanů jako zlořečený politický rebel, v pohledu židovské velerady jako zlořečený rouhač a Boží nepřítel. Tak se o tom dovídáme z nz poselství.

Problém nastává v okamžiku, kdy z týchž pramenů se dovídáme, že Ježíšova smrt na kříži byla předem zakomponována do Božího plánu spásy. Představa, že by na smrti JK, svého milovaného syna a nejvěrnějšího svědka, měl také aktivní podíl sám Bůh Otec, je znepokojivá. Pašijní oddíly, mají *christologický* dosah, ale jsou závažné i pro pochopení *theologie*. Jinými slovy: vykreslují postavu Ježíše z Nazareta, ale předkládají nám i určité představy o Bohu, které ho posouvají na stranu těch, kdo chtěli Ježíšovu smrt a také ji zinscenovali.

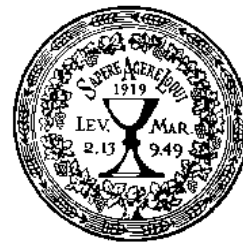
A v této otázce jsem na stránkách své knihy otevřel rozhovor s celou řadou bohoslovců domácích i zahraničních. Z českých jsme věnoval na desítkách stran pozornost J. L. Hromádkovi, J. B. Součkovi, P. Pokornému a J. Hellerovi. Z evropských se zabývám snad s dvacítkou jmen významných bohoslovců, mezi jinými věnuji pozornost J. Moltmannovi, D. Bonhoefferovi, D. Sölle, J.T.A. Robinsonovi a dalším.

Základní teze, kterou se snažím vyložit v III. díle knihy, jde zhruba o 100 stránek textu, zní: pro naši víru je podstatný Ježíšův pozemský příběh. Přesněji: to, co se událo od jeho vystoupení až po zatčení. Pašijní oddíly včetně ukřižování dotvrzují a potvrzují životní cestu Ježíšovu, na které vydává svědectví o Bohu, o jeho přicházejícím království. Nejsou však základem naší víry, izolovaným datem, o které se má naše víra opírat. Patří k Evangelium, tvoří jeho součást, ale vykládáme a rozumíme jim přiměřeně jen tehdy, přihlížíme-li

Spolek přátel ETF Association of Friends of the PTF

Černá 9, P.O. Box 529, CZ – 11555 Praha 1
Tel.: (420-2) 21988-211 FAX: (420-2) 21988-215
e-mail: spolek@etf.cuni.cz

k tomu, co jim předchází a co po nich následuje. Není tomu tak, že až ve světle golgotského kříže rozumíme a vykládáme předcházející Ježíšovu činnost a následující událost vzkříšení.

2.

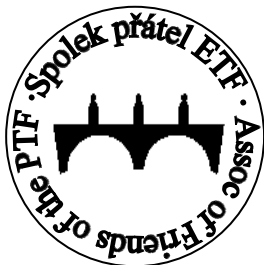
Naše víra má dvě ohniska: jedním je pozemský život Ježíšův, k němuž je přiřazeno i jeho ukřižování, druhým ohniskem je víra ve vzkříšení toho, kdo věrně zvěstoval Boží vládu a byl Bohem rehabilitován.

Tímto pojetím evangelijního příběhu jsme zbaveni nutnosti osvětlovat Boží účast na ukřižování. Odborně pověděno, nemusíme se pouštět do tzv. theodiceje, tj. do snahy vyvinit Boha z toho, co se na Golgotě událo. Bůh a Ježíš patří na jednu stranu, ti, kdo Ježíše soudili, zatýkali, věznili, vyslyšali, odsoudili a popravili, patří na stranu druhou. Při povrchním čtení Evangelii a epištol jsme nicméně tlačeni do představy, že Bůh Otec určitým způsobem je jakoby spolustrůjce ukřižování. Tak tomu však není. Je třeba vycházet z toho, že ve smrti kříže se neodehrává žádná oběť, kterou Bůh Otec vyžadoval za hřích celého lidského rodu. Myšlenka spásy prostřednictvím této jediné oběti na kříži je tím postavena do jiného, a podle mě správného světa. Smrt na kříži je ovšem dokladem toho, že Ježíš zůstal věren Boží věci i za cenu ztráty života, tváří v tvář smrti, kterou mu přichystali Boží nepřátelé. Spása, záchrana pro pramení z Ježíšova života; ten je základem nové, pravé existence před Bohem a vůči lidem.

Je třeba pamatovat na to, že v celé životní pouti Ježíšově je už nějakým způsobem kříž přítomen. Již v raném dětství je Ježíšův život bytostně ohrožen Herodovým příkazem zabít narozené chlapce. Ústrk, pronásledování, neporozumění – i se strany učedníků – život v chudobě, zrada, - tyto temné stíny kříže provázejí Ježíše po celou dobu jeho veřejného působení. Golgotské drama je vyvrcholení této nesnadné životní cesty. Opravdu via dolorosa. V těchto událostech samotných však naše spása není.

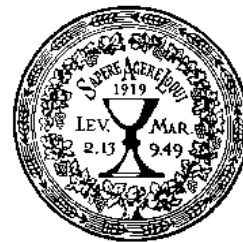
Skutečná záchrana a příklad, který ve své víře přijímáme za svůj, jsou skryty v Ježíšově *životě*. Apoštol Pavel, který jinak ve svých epištolách klade velký důraz na spásný charakter Ježíšovy *smrti*, si také – byť vzácně - uvědomuje právě tuto stránku. Napíše v Ř 5,10 *Jestliže jsme my, Boží nepřátelé, byli s Bohem smířeni smrtí jeho Syna, tím spíše nás smířené zachrání jeho život*. S touto smířující láskou přistupoval Ježíš po celý svůj život k hříšným. Neobrátil se proti nim ani ve chvíli golgotské zkoušky, když umírá z rukou lidí na kříži. A takto smířené nás všechny zachraňuje a to v celém pásmu svého života, k němuž poslední slova s kříže legitimně patří.

3.

Spolek přátel ETF Association of Friends of the PTF

Černá 9, P.O. Box 529, CZ – 11555 Praha 1
Tel.: (420-2) 21988-211 FAX: (420-2) 21988-215
e-mail: spolek@etf.cuni.cz

Přecházím k závěrečné poznámce: Evangelium o životě a smrti i vzkříšení Ježíše Krista tlumočila prvotní církve do světa, který byl plný náboženských představ. To platilo jak o pozdně židovské pospolitosti, v níž Ježíš vyrůstal, a stejně tak apoštolé včetně Pavla, tak i o řecké a římské společnosti. V náboženství tehdejšího světa hrála oběť božstvům, obětování jako zástupná oběť za vinu, hřích, nebo obecnou nedostatečnost člověka tváří v tvář božskému světu, důležitou, ne-li rozhodující úlohu. S tím korespondovala i významná úloha kultu a rituálních praktik.

Ježíš v této věci vystupuje z řady. Sledujeme-li jeho život, úžasnou bohatost jeho vztahů, jak je vyjevují Evangelia v četných setkáních, rozhovorech, jeho činech, ukazuje se, že k jejich základnímu poselství patří radostná zvěst (Evangelium) o milosti, o hojnější spravedlnosti. Před Boží tváří nikdo není zapomenut, nikdo není ztracen. Milostivý Bůh, který s každým počítá pro dílo svého království, nechce oběti. Nejen to. Očekává, že naplníme to, co je spojeno se zvěstí o stvoření člověka: že budeme podobností a obrazem Božím. Ježíš pochopil tuto Boží naději. Jde dokonce tak daleko, že v Kázání na hoře vysloví myšlenku, která zní zejména evangelickým uším neuvěřitelně: Takový jaký je on, máme být i my. Přesněji: jsme stvoření o něco menší než Bůh (Ž 8). To je jasné poselství provokativního slova: **Bud'te tedy dokonalí**, jako je dokonalý váš nebeský Otec (Mt 5,48). Chrám, kult, rituální praktiky jsou u Ježíše až na druhém třetím místě. Patří mezi věci, které jsou nám přidány jako ozdoba života, pokud konáme hojnější spravedlnost.

Ježíš je vůdcem na této cestě nového pochopení Boží věci. Z jeho úst slyšíme jasné slovo: *Bylo řečeno starým, ale já pravím vám* (Mt 5kap.). To nám má neustále znít v uších, jako radostná pobídka. Ježíš nás přivádí na cestu svědectví pro Boží věc uprostřed všedního života. Přináší radostnou novinu, že v naději, vděčnosti, službě a odpovědnosti za druhé, za vlastní osobní i pospolitý život obce, je smysl a cíl naší pozemské existence, podobně jako tomu bylo u něho a v jeho pochopení Boží věci. Neodvádí naší pozornost od úkolů docela všedních. Vyzbrojuje nás duchovní silou pro to, abychom na ně stačili. Zve nás ke konání hojnější spravedlnosti. V poslušnosti této výzvě dosvědčujeme svou vírou, že jsme pochopili jeho Evangelium, které nás staví i do společenství s ostatními. Tím vším nás, dnešní křesťany, nevrací do minulosti. Obrací naši pozornost, k tomu co je před námi, co smíme v pospolitosti živých svědků v naději očekávat a pro co se máme vydat na svědeckou cestu..

Praha, listopad 2006